

## SPEELWIJZE RELATIESPEL

De meesten van ons besteden een flink deel van hun tijd aan relaties met anderen. Het is dan ook van groot belang deze contacten zo prettig mogelijk te laten verlopen. Het Relatiespel is een hulpmiddel bij het onderhouden en verbeteren van relaties. Je kunt het spel zowel zakelijk (collega's, klanten en leidinggevende) als privé (partner, familieleden, vrienden en bekenden) gebruiken.

Het uitgangspunt bij dit spel is dat de kwaliteit van een relatie door twee factoren wordt bepaald: het gedrag naar elkaar toe en de band die je met elkaar hebt, datgene wat je met elkaar verbindt. Gedrag is daarbij meer een momentopname, terwijl een verbinding stabiel van aard is. Beide factoren beïnvloeden elkaar, maar hun belang ten opzichte van elkaar verschilt per relatie en kan ook binnen een relatie door de tijd heen veranderen.

Het spel bestaat uit 112 kaarten, verdeeld over twee groepen:

**Gedragskaarten.** Hierbij gaat het om de vraag: Welk gedrag vind jij belangrijk in de relatie met een ander? Voorbeelden daarvan zijn: 'iets voor elkaar over hebben', 'delen van gevoelens en gedachten', 'kennis en ervaring uitwisselen' of 'afspraken en beloftes nakomen'. Binnen de set gedragskaarten is een onderscheid gemaakt tussen gedrag dat op alle relaties van toepassing is (nrs. 1 t/m 45), gedrag dat alleen voor werkrelaties van belang is (nrs. 46 t/m 49) en gedrag dat met name voor partnerrelaties geldt (nrs. 50 t/m 61).

De kwaliteit van een relatie wordt mede bepaald door de mate waarin de ander het gedrag vertoont dat jij belangrijk vindt. Problemen in een relatie ontstaan vaak doordat wederzijdse verwachtingen niet zijn uitgesproken en op elkaar zijn afgestemd.

1. **Verbindingskaarten.** De vraag die hierbij centraal staat is: Wat verbindt ons met elkaar? Waaruit bestaat de band die wij met elkaar hebben? Je kunt daarbij drie soorten verbindingen van elkaar onderscheiden:
  - a. Verbindingen die veroorzaakt worden door omstandigheden, bijvoorbeeld 'deel uitmaken van hetzelfde team' of 'een familieband' (nrs. 1 t/m 15).
  - b. Verbindingen die te maken hebben met kenmerken van jullie als persoon, bijvoorbeeld 'hetzelfde gevoel voor humor' of 'dezelfde manier van werken' (nrs. 16 t/m 40)
  - c. Verbindingen die het gevolg zijn van gedrag naar elkaar toe, bijvoorbeeld 'elkaar vertrouwen' of 'elkaar sympathiek vinden' (nrs. 41 t/m 49).

Hoe meer verbindingen jullie samen hebben en hoe belangrijker deze voor jullie zijn, des te hechter is de onderlinge band en des te steviger is dus ook het fundament van de relatie.

Bij dit spel vind je een zakje met 60 gekleurde fiches, die bij enkele spelvormen worden gebruikt.

### Overzicht toepassingsmogelijkheden

Veel mensen vinden het lastig de onderlinge relatie op een prettige wijze bespreekbaar te maken. In relaties kunnen mensen elkaar immers gemakkelijk kwetsen of zich gekwetst voelen. Het spelen van dit spel is dan ook niet zonder risico, zeker als de relatie niet (helemaal) goed is! Daarom kun je bij dit spel kiezen tussen directe en indirecte spelvormen. Directe spelvormen kunnen confronterend zijn omdat je ze samen met de betrokkenen speelt. Indirecte spelvormen zijn veilig: de betrokkenen zijn er niet bij. Een voorbeeld daarvan is dat je met een coach de relatie met je leidinggevende bespreekt.

Directe spelvormen:

- Spelvorm 1 (gedragskaarten): feedback geven op gewenst gedrag binnen uiteenlopende soorten bestaande relaties (met collega's, partner, leidinggevende, vrienden of familieleden).
- Spelvorm 1, variant (gedragskaarten): voor nieuwe (werk-) relaties: bespreken wat je belangrijk vindt in de relatie of wat je elkaar te bieden hebt.
- Spelvorm 3 (verbindingskaarten): voor uiteenlopende soorten bestaande relaties (met collega, partner, leidinggevende, vriend of familielid). Met één persoon ga je in gesprek over hetgeen jullie met elkaar verbindt.

Indirecte spelvormen (ook geschikt voor coaching):

- Spelvorm 2 (gedragskaarten): voor uiteenlopende soorten bestaande relaties (met collega, partner, leidinggevende, vriend of familielid). Je bespreekt je relatie met iemand, terwijl de betreffende persoon er niet bij aanwezig is.
- Spelvorm 4 (verbindingskaarten): voor uiteenlopende soorten bestaande relaties (met collega, partner, leidinggevende, vriend of familielid). Je bespreekt de band die je met iemand hebt, terwijl hij of zij er niet bij aanwezig is.
- Spelvorm 5 (gedragskaarten en verbindingskaarten): je gaat met collega's in gesprek over je relatie met belangrijke klanten met als doel deze relatie (verder) te verbeteren.

### **Algemene tips bij het werken met het Relatiespel**

1. Speel het spel indien mogelijk eerst zelf voordat je er bij anderen mee gaat werken. Je weet dan wat het effect ervan is.
2. Relaties kunnen zeer uiteenlopend van aard zijn. Dat betekent dat het voor elke situatie waarin je het spel gebruikt van belang is een passende voorselectie te maken uit de kaarten.
3. Als de relatie met diegene met wie je speelt niet (zo) goed is, is het verstandig dat een buitenstaander het gesprek leidt.
4. Met dit spel kun je in korte tijd een beeld krijgen van hetgeen er goed en minder goed gaat in een relatie en wat je daar zelf mee of aan wilt doen. Sterke negatieve patronen in een relatie kun je er niet mee veranderen. Daar is intensieve begeleiding van een deskundige bij nodig.

### **SPELVORM 1: FEEDBACK GEVEN OP GEDRAG IN RELATIES**

#### **Doelen**

1. Met anderen (collega's, leidinggevende, partner, vrienden of familieleden) in gesprek gaan over het gedrag dat jullie belangrijk vinden in de relatie met elkaar en over de mate waarin daaraan wordt voldaan.
2. Elkaar (nog) beter leren kennen.

## **Randvoorwaarden**

1. De spelers kennen elkaar behoorlijk goed.
2. Aantal spelers: 2 - 6
3. Nodig: de gedragskaarten en de fiches.
4. Speelduur: 40 – 80 min.

## **Werkwijze**

1. Maak een voorselectie uit de gedragskaarten door drie kaarten eruit te halen die niet van toepassing zijn voor de relatie tussen de spelers. Leg de kaarten in nummervolgorde open op tafel.
2. Bekijk de gedragskaarten. Noteer de nummers van max. 9 punten die jij het belangrijkste vindt in de relatie met de ander(en). Als je het zinvol vindt een overzicht te hebben van het gekozen gedrag, schrijf dan ook de tekst van de kaarten op.  
Opmerking: als de spelers erg veel dingen belangrijk vinden in hun onderlinge relatie en zich moeilijk tot 9 kaarten kunnen beperken, kun je ook de vraag stellen: welk gedrag houdt jou nu vooral bezig in jullie relatie?
3. Kies ieder een kleur fiches. Maak jouw keuzes bekend door jouw fiches op de gekozen kaarten te leggen. Leg een fiche bij jezelf neer, zodat de anderen weten welke kleur jij hebt. Als je met z'n tweeën speelt is dat niet nodig. Je kunt dan bij stap 2 max. 10 punten kiezen.
4. Verwijder de kaarten waarop geen fiches liggen. Leg indien mogelijk de gedragskaarten die met elkaar samenhangen, bij elkaar. Wat valt jullie op aan het geheel? Heeft een ander een fiche neergelegd op een kaart waarvan jij het niet had verwacht? Zo ja, welke?
5. Bespreek het resultaat per gedragskaart. Begin daarbij met de kaarten waarop de meeste fiches liggen. Je mag elkaar vragen stellen of feedback geven. De volgende vragen kunnen daarbij zinvol zijn:
  - a. Wat versta jij onder de omschrijving op de kaart? Waarom vind je dit belangrijk?
  - b. Wat is het effect op jou wanneer een ander dit gedrag vertoont? En wanneer dat niet gebeurt?
  - c. Vertoon jij zelf dit gedrag voldoende in jullie relatie of niet? Hoe zien de anderen dat?
  - d. Vertonen de anderen dit gedrag voldoende in jullie relatie of niet? Hoe zien de anderen dat?
6. Bespreek per persoon de volgende vragen nadat alle kaarten aan bod zijn geweest:
  - a. Welke twee punten zijn voor jou het belangrijkste en dus een basisbehoefte?
  - b. Zijn er dingen die je anders wilt gaan doen in relatie tot de ander(en)? Zo ja, welke? Vertel dit aan elkaar.

## **Opmerkingen**

1. Je kunt het resultaat van de spelvorm noteren, zodat je er later nog eens naar kunt kijken.
2. Als je de spelvorm minder confronterend wilt maken, laat dan bij stap 5 de vragen onder punt c. en d. weg en bij stap 6 de vraag onder b. Je kijkt dan alleen naar wat de spelers

belangrijk vinden in de relatie en niet naar de mate waarin ze daaraan voldoen.

3. Als je met 5 of 6 personen speelt, kan het zinvol zijn bij stap 2 het aantal kaarten te beperken tot 6 of 7. Je krijgt anders soms teveel informatie.
4. Het is aan te bevelen deze spelvorm eens per jaar te spelen met mensen waarmee je een intensieve relatie onderhoudt, bijvoorbeeld je partner of je collega's.

### **Vervolgopdracht Relatiebarometer** (o.a. voor partners)

Als je bovenstaande spelvorm met één ander speelt (bijvoorbeeld je partner), is het leuk het resultaat bij stap 5 visueel te maken in de vorm van een 'Relatiebarometer'. Deze bestaat uit drie horizontale rijen kaarten:

- a. In de bovenste rij leg je de kaarten neer met het gedrag waar beiden goed in zijn, waar je dus tevreden over bent.
- b. In de middelste rij leg je de kaarten neer met het gedrag dat één van beiden wil verbeteren. Leg daarbij de kaarten van jou en van de ander gescheiden van elkaar neer.
- c. In de onderste rij leg je de kaarten met het gedrag dat beiden graag willen verbeteren.

Naarmate er meer kaarten in de bovenste rij liggen, staat de Relatiebarometer hoger en is dus de kwaliteit van de relatie beter.

### **Variant** (voor nieuwe (werk-) relaties)

In een beginnende werk-, vriendschaps- of partnerrelatie kun je bovenstaande spelvorm ook spelen. Je kunt dan kiezen voor twee invalshoeken:

- a. Je wilt elkaar informeren over hetgeen je belangrijk vindt in de relatie. Hoe eerder je daarvan op de hoogte bent, des te soepeler het opbouwen van de relatie kan verlopen. De werkwijze is in grote lijnen dezelfde als bij bovenstaande spelvorm. Je laat echter bij stap 5 de vragen onder punt c. en d. weg en bij stap 6 de vraag onder b.
- b. Je wilt elkaar informeren over hetgeen je te bieden hebt in de relatie, waar je goed in bent of wat je makkelijk afgaat. Zo leer je elkaar beter kennen. De werkwijze is in grote lijnen dezelfde als bij bovenstaande spelvorm. Op bepaalde punten zijn er wijzigingen:
  - Bij stap 2: kies max. 9 punten die jou makkelijk afgaan.
  - Bij stap 4: verwijder de kaarten waarop geen fiches liggen. Wat valt jullie op aan het geheel?
  - Bij stap 5: bespreking per persoon. De persoon die centraal staat geeft eerst een toelichting op de gekozen kaarten. Vervolgens geeft ieder ander antwoord op twee vragen:
    1. Met welk gedrag ben jij het meest blij mee van hetgeen de persoon die centraal staat te bieden heeft?
    2. Is er bij de gekozen kaarten gedrag dat jijzelf lastig vindt om te vertonen? Zo ja, welk?
  - Stap 6: weglaten.

## **SPELVORM 2: GEWENST GEDRAG IN RELATIES**

### **Doel**

Je relatie met een persoon bespreken, terwijl hij of zij er niet bij aanwezig is.

### **Randvoorwaarden**

1. De spelers hoeven elkaar niet te kennen.
2. Aantal spelers: 2 – 4.
3. Nodig: de gedragskaarten en de fiches.
4. Speelduur: 30 – 60 min.

### **Werkwijze**

1. Kies een persoon waarvan je de relatie die je ermee hebt, wilt bespreken. Je kunt bijvoorbeeld iemand kiezen die belangrijk voor jou is, maar waarmee de relatie niet (helemaal) goed is. Vertel elkaar wie je hebt gekozen.
  2. Leg alle gedragskaarten in nummervolgorde open op tafel. Als ieder dezelfde soort relatie heeft gekozen (bijvoorbeeld met een collega), is het zinvol een voorselectie te maken uit de gedragskaarten door die kaarten eruit te halen die niet van toepassing zijn voor de betreffende relatie.
  3. Neem de persoon die je hebt gekozen in gedachten. Bekijk de gedragskaarten. Noteer de nummers van max. 9 punten die jij het belangrijkste vindt in de relatie met de betreffende persoon. Als je het zinvol vindt een overzicht te hebben van het gekozen gedrag, schrijf dan ook de tekst van de kaarten op.
  4. Kies ieder een kleur fiches. Leg jouw fiches op de door jou gekozen kaarten neer. Eén van de fiches leg je bij jou neer, zodat de anderen weten welke kleur jij hebt. Verwijder de kaarten waarop geen fiches liggen.
  5. Bespreek het resultaat. Om de beurt sta je centraal en geef je een toelichting op jouw keuzes. Leg daarbij de door jou gekozen kaarten bij elkaar, zodat je een beter overzicht hebt. De anderen stellen vragen of geven feedback. De volgende vragen kunnen daarbij zinvol zijn:
    - a. Per gedragskaart:
      - Wat versta jij onder de omschrijving op de kaart?
      - Vertoon jij zelf dit gedrag in jullie relatie of niet?
      - Vertoont de ander dit gedrag in jullie relatie of niet? Wat is het effect daarvan op jou?
    - b. Welk cijfer geef jij aan kwaliteit van jullie relatie? Met welke punten (gedrag dat jullie al of niet vertonen in de relatie) heeft dat met name te maken?
    - c. Welke twee punten zijn voor jou het belangrijkste en dus een basisbehoefte? Heb jij dit de ander wel eens gezegd?
    - d. Welke dingen wil jij met name zo blijven doen in de relatie?
    - e. Zijn er dingen die jij graag anders wilt gaan doen in de relatie? Zo ja, welke?
    - f. Zijn er dingen waarvan jij graag wilt dat de ander die anders gaat doen in de relatie? Zo ja, welke?
    - g. Vind je het zinvol met de ander in gesprek te gaan over jullie relatie? Zo ja, welke punten zou je dan willen bespreken?
- Leg de gekozen kaarten terug, zodat een ander ze kan pakken.

6. Als iedereen aan de beurt is geweest: Wat is jullie conclusie?

### **SPELVORM 3: DE BAND MET JOU**

#### **Doelen**

1. Met één ander (partner, collega, vriend(in), familielid, etc.) in gesprek gaan over hetgeen jullie met elkaar verbindt.
2. Elkaar (nog) beter leren kennen.

#### **Randvoorwaarden**

1. De spelers kennen elkaar behoorlijk goed.
2. Aantal spelers: 2.
3. Nodig: de verbindingskaarten en de fiches.
4. Speelduur: 30 – 40 min.

#### **Werkwijze**

1. Maak een voorselectie en haal die verbindingen eruit die niet van toepassing zijn op jullie relatie en die dus ook geen verbinding kunnen vormen.
2. Leg de kaarten blind op een stapeltje. Pak om de beurt een kaart en geef antwoord op de vragen:
  - a. Wat versta je onder hetgeen op de kaart staat? Is dit op jullie van toepassing? Zo ja, dan is er sprake van een verbinding. Ga dan naar de volgende vraag (punt b). Als je niet weet of iets een verbinding is omdat je elkaar op dat punt te weinig kent, ga dan in gesprek om dit te onderzoeken. Is er geen verbinding, leg dan de kaart op een apart stapeltje. Dit stapeltje ga je bespreken bij stap 6.
  - b. Schept deze verbinding ook werkelijk een band tussen jullie? Als dit voor minimaal één van beiden het geval is, leg dan de betreffende kaart open op tafel neer. Als deze verbinding voor geen van beiden een band schept, leg de kaart dan weg.
3. Ga door totdat alle kaarten zijn besproken. Wat valt jullie op aan het resultaat? Bekijk nu de kaarten die open op tafel liggen en noteer er max. 5 die jij het meest wezenlijk vindt in de band die jullie met elkaar hebben. Kies ieder een kleur fiches. Maak jouw keuzes bekend door jouw fiches op de gekozen kaarten te leggen.
4. Vergelijk het resultaat met elkaar. Wat valt je op? Had je dit verwacht?
5. Zijn er verbindingen die jullie zouden willen versterken? Zo ja, welke? Hoe zou dat het beste kunnen gebeuren?
6. Pak nu het weglegstapeltje met kaarten die geen verbinding vormen. Leg deze open op tafel en bespreek de volgende vraag: Zijn er ontbrekende verbindingen die een negatief effect hebben op de relatie? Zo ja, welke zijn dat? Geef een toelichting en ga na of de ander het hiermee eens is. Bespreek samen hoe je om kunt gaan met deze verbindingen die je mist.
7. Afronding. Vertel elkaar wat je conclusie is.

## **Opmerkingen**

1. Bij stap 1 kun je er ook voor kiezen die verbindingen eruit te halen die op dat moment (te) gevoelig liggen in een relatie.
2. Als je de relatie met een ander in zijn geheel wilt bespreken, speel dan ook nog spelvorm 1. Gebruik dan bij bovenstaande spelvorm bij voorkeur de kaartnrs. 16 t/m 40, omdat beide spelvormen dan het beste op elkaar aansluiten en je onnodige overlap voorkomt.
3. Soms ervaart de één iets wel als een band, maar is dat voor de ander minder of niet het geval. Dat kan met name gebeuren bij verbindingen die het gevolg zijn van gedrag (nrs. 41 t/m 49).
4. Als een relatie minder goed loopt, kan deze spelvorm de onderlinge band versterken. De spelers worden zich immers weer bewust van hetgeen hen met elkaar verbindt. Dit besef kunnen ze bijvoorbeeld uit het oog zijn verloren ten gevolge van ontevredenheid over elkaars gedrag.
5. Het belang van gedrag ten opzicht van de onderlinge band in een relatie verschilt van persoon tot persoon. In de beleving van de één draagt gedrag meer bij aan de kwaliteit van de relatie, terwijl dat voor de ander de band is. Daarbij daalt voor de één de kwaliteit van een relatie onder invloed van kleine irritaties (= gedrag) meer dan voor een ander.
6. Gedrag dat je belangrijk vindt in een relatie, maar ook de aard van de onderlinge band en de waarde die je hecht aan de verschillende verbindingen, kan door de tijd heen veranderen. Vandaar dat het verstandig is er met enige regelmaat (bijvoorbeeld eens per jaar) bij stil te staan. Dat is vaak het onderhoud dat belangrijke relaties vragen om ze goed te houden.

## **SPELVORM 4: BELANGRIJKE VERBINDINGEN**

### **Doel**

Bespreken van de band die je met iemand hebt, terwijl hij of zij er niet bij aanwezig is.

### **Randvoorwaarden**

1. De spelers hoeven elkaar niet te kennen.
2. Aantal spelers: 2 – 4.
3. Nodig: de verbindingskaarten en de fiches.
4. Speelduur: 30 – 60 min.

### **Werkwijze**

1. Leg alle verbindingskaarten in nummervolgorde open op tafel.
2. Kies een persoon met wie je de band graag wilt bespreken. Noteer max. 9 verbindingen (inclusief de nummers) die jij het belangrijkste vindt voor de relatiecategorie (partner, collega, leidinggevende, vriend of familielid) waartoe de gekozen persoon behoort. Geef bij elke verbinding aan of deze er wel (+) of niet (-) is met de betreffende persoon.  
Opmerking: als jullie allemaal dezelfde soort relatie hebben gekozen, kun je een

voorselectie maken die daarop is afgestemd.

3. Kies ieder een kleur fiches. Maak je keuze bekend door jouw fiches op de door jou gekozen kaarten te leggen. De fiches voor de verbindingen die er zijn, leg je in het midden van de kaart op het plaatje. De fiches voor de verbindingen die er niet zijn, leg je op de lange zijkant van de kaart naast het plaatje. Leg één van de fiches bij jou neer, zodat de anderen weten welke kleur jij hebt.
4. Verwijder de kaarten waarop geen fiches liggen.
5. Om de beurt sta je centraal en geef je een toelichting. Leg daarbij de door jou gekozen kaarten bij elkaar, zodat je een beter overzicht hebt. De andere spelers mogen vragen stellen of feedback geven. De volgende vragen kunnen daarbij zinvol zijn:
  - a. Per verbindingskaart:
    - Wat versta jij onder de omschrijving op de kaart?
    - Wat is het effect op jou van een verbinding die er is?
    - Wat is het effect op jou van een verbinding die er niet is? Hoe ga je daarmee om?
  - b. Wat valt je op aan het geheel?
  - c. Welke verbinding levert de belangrijkste bijdrage aan de band die je met de ander hebt?
  - d. Zijn er verbindingen waar jij meer aandacht aan zou willen schenken in het contact met de ander? Zo ja, welke?Leg de gekozen kaarten terug, zodat een ander ze kan pakken.
6. Als iedereen aan de beurt is geweest: Wat is jouw conclusie?

## **SPELVORM 5: DE RELATIE MET KLANTEN VERBETEREN**

### **Doel**

De relatie met belangrijke klanten bespreken en indien mogelijk verbeteren.

### **Randvoorwaarden**

1. De spelers oefenen dezelfde functie uit en gaan voor langere tijd een relatie aan met klanten.
2. Aantal spelers: 2 – 6.
3. Nodig: het gehele spel.
4. Speelduur: 40 – 100 min.

### **Werkwijze**

1. Maak een voorselectie uit de gedragskaarten en de verbindingskaarten, gericht op de relatie van de spelers met hun klanten. Leg beide groepen kaarten gescheiden van elkaar in nummervolgorde open op tafel.
2. Neem een belangrijke klant in gedachten, waarmee de relatie niet optimaal verloopt of die misschien nog te verbeteren valt. Kies een klant die zelf beslissingen kan nemen ten aanzien van jouw producten of diensten. Investeren in de relatie met zo'n klant is het meest zinvol. Voer de volgende opdrachten uit:
  - a. Bekijk de gedragskaarten:
    - Ga na wat de klant belangrijk vindt in de relatie met jou en dus van jou verwacht (voor zover je dat weet). Noteer max. 6 punten die daarbij het belangrijkste zijn.

- Lees daar waar 'elkaar' staat 'de klant'.
- (als je de klant nog niet zo goed kent) Noteer ook een of twee punten waarvan je niet weet of de klant deze belangrijk vindt en die je zou willen onderzoeken. Hoe zou je daar achter kunnen komen?
- b. Bekijk de verbindingskaarten:
- Ga na op welke punten er een band is tussen jou en de klant (naar jouw inschatting). Noteer max. 4 punten die jij daarbij het belangrijkste vindt.
  - (als je de klant nog niet zo goed kent) Noteer indien mogelijk ook een of twee andere verbindingen waar nog mogelijkheden liggen om de band te versterken.
  - Is er een verbinding die ontbreekt tussen jou en de klant waar je soms last van hebt? Zo ja, welke is dat? Wat is het effect daarvan op jullie relatie?
3. Bespreking. Om de beurt sta je centraal en geef je een toelichting op jouw keuzes. Leg de gekozen kaarten voor je neer. De anderen stellen vragen of geven feedback. De volgende vragen kunnen daarbij zinvol zijn:
- a. Wat valt je op aan het totaalplaatje m.b.t. deze klant?
  - b. Hoe beoordeel jij de kwaliteit van jouw relatie met de klant? Waarom?
  - c. Hoe denk je dat de klant de kwaliteit van jullie relatie beoordeelt? Waarom? Wordt deze met name bepaald door jouw gedrag of door hetgeen jullie met elkaar verbindt?
  - d. Bij de gedragskaarten: Welk gedrag vind jij makkelijk om te laten zien naar de klant toe en bij welk gedrag vind jij dat lastiger?
  - e. Is de kwaliteit van de relatie evenredig met het belang van deze klant voor jou? Zo neen, hoe zou je de kwaliteit kunnen verbeteren? Is het daarvoor nodig in gesprek te gaan met de klant over zijn verwachtingen en/of meer verbindingen te zoeken?
  - f. Conclusie: wat kun jij doen om de relatie met de gekozen klant (verder) te verbeteren?
- Leg de gekozen kaarten terug, zodat een ander ze kan pakken.
4. Als er nog tijd is: herhaal stap 2 en 3 voor een andere belangrijke klant waarmee je de relatie zou willen verbeteren.
5. Welke conclusies kunnen jullie trekken?

## **ANDERE SPELLEN**

Het Relatiespel maakt onderdeel uit van een serie van negen kaartspellen. U kunt ze ook in combinatie met elkaar gebruiken. Het complete titeloverzicht ziet er als volgt uit:

- Kwaliteitspel (ISBN 97890-74123-013)
- Handleiding Kwaliteitspel (ISBN 97890-74123-037)
- Het boek 'KWALITEITEN' (ISBN 97890-74123-020)
- Vaardighedenspel (ISBN 97890-74123-044)
- Handleiding Vaardighedenspel (ISBN 97890-74123-051)
- Inspiratiespel (ISBN 97890-74123-075)
- Handleiding Inspiratiespel (ISBN 97890-74123-068)
- Waarden- en Normenspel (ISBN 97890-74123-082)
- Handleiding Waarden- en Normenspel (ISBN 97890-74123-099)
- Gevoelswereldspel (ISBN 97890-74123-105)
- Het boek 'LICHTPUNTJES' (ISBN 97890-74123-112)
- Eigen Wijsheden Spel (ISBN 97890-74123-143)
- Levenskunstspel (ISBN 97890-74123-150)
- Opvoedingsspel (ISBN 97890-74123-174)
- Relatiespel (ISBN 97890-74123-181)

Onze uitgaven zijn ook heel geschikt als **relatiegeschenk**. Meer informatie kun je vinden op onze website.

De meeste van bovenstaande titels zijn leverbaar **in meerdere talen** en uitgegeven door en verkrijgbaar bij:

**Gerrickens training & advies**

Rompertdreef 41, 5233 ED 's-Hertogenbosch

Tel.: 073-6427411 Fax: 073-6428822

[www.kwaliteitenspel.nl](http://www.kwaliteitenspel.nl) email: [gerrickp@xs4all.nl](mailto:gerrickp@xs4all.nl)

Voor Vlaanderen:

CREATE Depuydt & Partners, Revinzestraat 102, 8820 Torhout

Tel. & Fax: 050-679076 email: [CREATE@belgacom.net](mailto:CREATE@belgacom.net)

© 2006 Peter Gerrickens

ISBN: 97890-74123-181 NUR 780, 770